

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van [datum], [nummer], houdende regels met betrekking tot de stimulering van aardgasvrije huurwoningen (Stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen)

Toelichting

Algemeen deel

1. Hoofdpijnen van de regeling

1.1 Aanleiding

Deze Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH) richt zich op het aansluiten van bestaande huurwoningen op warmtenetten en het volledig aardgasvrij maken van woningen die al op een warmtenet zijn aangesloten. Hiermee wordt bijgedragen aan opschaling en versnelling van het aardgasvrij maken van huurwoningen, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord van juni 2019¹.

De regeling beoogt een stimulans voor de aansluiting van huurwoningen op warmtenetten door middel van een tijdelijke bijdrage in de kosten voor de aanpassing van de woning en de kosten van aansluiting op een warmtenet en het geheel aardgasvrij maken van woningen die al op een warmtenet zijn aangesloten.

In het Klimaatakkoord² van juni 2019, opgesteld door het Rijk en een groot aantal maatschappelijke partijen, is een samenhangend pakket van maatregelen opgenomen, waarmee in 2030 een reductie van 49% van de uitstoot van broeikasgassen kan worden gerealiseerd. Onderdeel van dit pakket is de zogenoemde Startmotor, waarin partijen (Aedes, VNG, IVBN, Vastgoed Belang, Bouwend NL, Techniek Nederland, Netbeheer Nederland, Energie Nederland, OnderhoudNL en de warmtebedrijven) de ambitie hebben geformuleerd om in een periode van vier jaar minimaal 100.000 woningen aardgasvrij/aardgasvrij-ready te maken. Omdat de aansluiting van huurwoningen op warmtenetten een impuls nodig heeft, stelt het kabinet hiervoor budget beschikbaar.

De Startmotor heeft tot doel een eerste opschaling van de verduurzaming van de woningvoorraad. Door grootschalig woningen aan te pakken kan een slag worden gemaakt in de kostenreductie van de verbouwing en het reduceren van CO₂-uitstoot. Het kabinet ondersteunt de Startmotor middels twee sporen: enerzijds het stimuleren van het versneld aansluiten van woningen op een warmtenet en anderzijds het stimuleren van opschaling van de aanschaf van hybride warmtepompen en gebruik van all electric-oplossingen.

De Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen is een uitwerking van het eerste spoor. De regeling richt zich op het aardgasvrij maken van huurwoningen door aansluiting op een warmtenet. Dit betekent dat er na het uitvoeren van de gesubsidieerde activiteiten geen gas meer wordt gebruikt in de woning en dat de woning geen gasaansluiting meer heeft.

Wanneer huurwoningen worden aangesloten op een warmtenet, moet er een net aangelegd worden en zal de verhuurder ook de woning aan moeten passen. Deze kosten voor het aardgasvrij maken van huurwoningen zijn hoog. Zonder een bijdrage van de Rijksoverheid zal de Startmotor niet of minder snel op gang komen. De bijdrage verlaagt de omvang van de investeringen die verhuurders moeten doen om woningen van het aardgasvrij te maken.

De ondersteuning van andere warmteopties volgens het tweede spoor (zoals all electric en warmtepompen) kan plaatsvinden via andere instrumenten, zoals de Renovatieversneller en de Investeringssubsidie duurzame energie (ISDE). Dat zijn regelingen die zich vooral richten op innovatieve toepassingen binnen de woning en toepassing van hernieuwbare energie. Voorts zijn heffingplichtige verhuurders bij het realiseren van verduurzamende maatregelen ondersteund met de Regeling Vermindering Verhuurderheffing Verduurzaming (RVV Verduurzaming), die zich vooral richt op isolatie-maatregelen in de woning.

Met deze regeling kunnen ongeveer 55.000 huurwoningen op een warmtenet worden aangesloten, die daarmee van het aardgas af worden gehaald. In de cijfermatige onderbouwing van het Klimaatakkoord is uitgegaan van het streefbeeld in de periode 2019-2030 van meer dan 350.000 op het warmtenet aan te sluiten woningen. Een bijdrage in de kosten zorgt voor een betere

¹ Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid, Tweede Kamer 2018-2019, 32 813 nr 342

² Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid, Tweede Kamer 2018-2019, 32 813 nr 342

benutting van het potentieel van projecten die nu nog niet rendabel zijn. Daarmee wordt tevens ervaring opgedaan waardoor verhuurders vertrouwen kunnen krijgen in warmtelevering door een warmtenet.

Het kabinet heeft voor de regeling een budget van in totaal €200 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2020-2023. In de huidige regeling is vooralsnog €50 miljoen voor 2020 voorzien. Na parlementaire goedkeuring van de BZK-begroting 2020 zal het volledige budget beschikbaar zijn. Daarbij zal de vervaldatum van de regeling worden aangepast.

In het Klimaatakkoord wordt gesproken van een fiscale ondersteuning van de huursector, waarbij gedacht werd aan de Energie Investeringsaftrek (EIA). Bij nader onderzoek voor de uitwerking van zo'n regeling bleek dat de opzet van de EIA niet goed paste bij de benodigde prikkels voort de startmotor. De maatregelen voor warmtenetten bleken niet te passen in de meer innovatieve maatregelen die door de EAI worden ondersteund.

1.2 Reikwijdte

De regeling is bedoeld voor bestaande huurwoningen, voor zowel woningen onder als boven de liberalisatiegrens. Nieuwbouw huurwoningen van na 1 juli 2018 zijn uitgesloten, omdat deze al aardgasvrij dienen te worden opgeleverd. Uitzondering zijn de nieuwbouw huurwoningen waarop artikel 10, zesde lid, onder a en b, van de Gaswet van toepassing. Dit is bijvoorbeeld het geval als de gemeente vanwege zwaarwegende redenen van algemeen belang ten tijde van de bouw besloten heeft om de huizen toch op gas aan te sluiten (artikel 10, zevende lid, onder a, Gaswet).

De aanvrager kan subsidie aanvragen voor:

1. De kosten worden gemaakt in de woning of ten behoeve van de woning. Hiervoor kan een bijdrage worden aangevraagd van 40% van de subsidiabele kosten met een maximum van €1.200 voor de benodigde (in pandige) aanpassingen aan de woning. Voor de aansluiting van een woning op het warmtenet zijn er diverse bouwkundige en installatietechnische ingrepen noodzakelijk. Dat zijn:
  - het afkoppelen van de aardgasafsluiting;
  - het vervangen van de verwarmingssysteem, hieronder vallen alle in pandige elementen voor de verwarming van de huurwoning en het tapwater (van opwekker tot aan warmte-afgiftesysteem);
  - elektrisch koken, zoals het aanleggen van de opstelplaats voor elektrisch koken en het installatie van een kookplaat;
  - overige bouwkundige aanpassingen die nodig zijn voor aansluiting op een warmtenet of het volledig aardgasvrij maken van woningen die al aangesloten zijn, zoals kosten voor het verleggen van buizen, het openmaken van muren of verplaatsen van de meterkast.
2. De kosten die worden berekend door het warmtebedrijf, zoals de fysieke aansluiting van een woning(-complex) op een warmtenet en de projectkosten of kostendekkingsbijdrage (kosten voor de uitbreiding van een distributienet).

De hoogte van de kosten voor de aansluiting van een complex op een warmtenet is per situatie verschillend, afhankelijk van de ligging, warmtebronnen en de specifieke kosten voor de benodigde uitbreiding van een distributienet.

Voor de kosten onder 2. kan een bijdrage worden verleend van 30% van de aansluitkosten tot ten hoogste €3.800 per woning.

Met deze subsidiebedragen wordt binnen de grenzen van het Europese staatssteunkader een substantiële bijdrage gegeven in de werkelijke gemiddelde kosten van de woningaanpassing en aansluiting op het warmtenet.

Conform het Kaderbesluit BZK-subsidies is het niet toegestaan om voor dezelfde maatregelen ook elders subsidie aan te vragen. De aanvrager zal in een verklaring bevestigen dat voor de aangevraagde maatregelen niet ook andere bijdragen worden aangevraagd.

Indien er sprake is van andere maatregelen (bijvoorbeeld isolatie of innovatieve duurzame energiebronnen) kan voor dezelfde woning wel subsidie worden aangevraagd.

1.3 Werkwijze

De subsidie kan worden aangevraagd bij het digitale loket van RVO.nl. De aanvraag moet vergezeld gaan met aantal bewijsstukken, onder meer de adresgegevens van de woningen, de

overeenkomst met het warmtebedrijf waaruit de hoogte van de aansluitkosten blijkt en een ingevulde verklaring waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de eisen van de de-minimisverordening. Voor een meer gedetailleerde toelichting op de aanvraagvereisten wordt verwezen naar het artikelsgewijze deel van deze toelichting.

Gezien de beoogde opschaling en versnelling van de aansluiting op warmtenetten is de verwachting dat er aanvragen van behoorlijk omvang zullen worden gedaan. Aanvragen van enkele woningen zullen de uitzondering zijn. Aanvragen voor woningen in eigendom van een verhuurder binnen een viercijferig postcodegebied dienen gebundeld te worden aangevraagd. Dergelijke aanvragen zullen daardoor doorgaans binnen het kader vallen voor subsidies van € 25.000 of meer.

Voor deze aanvragen van € 25.000 of meer geldt het volgende. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een overeenkomst van de verhuurder met het warmtebedrijf met betrekking tot de hoogte van de aansluitkosten. Een gecombineerde aanvraag voor een bijdrage voor de aanpassing (ten behoeve) van de woning (zoals vermeld bij 1.) als voor een bijdrage in de door het warmtebedrijf gerekende kosten is mogelijk. Een separate aanvraag voor de aanpassing van de woning is niet toegestaan. Immers, de activiteiten hebben als einddoel aardgasvrije huurwoningen met een aansluiting op het warmtenet. Indien geen bijdrage wordt gevraagd voor de aansluitkosten dan betekent dit dat er nog geen aansluiting heeft plaatsgevonden op het warmtenet.

Aanvragen om subsidie voor het afkoppelen van de gasaansluiting van woningen die nog uitsluitend nog voor kookgas, dan wel voor warm tapwater (en niet voor verwarming van de woningen) zijn aangesloten zullen worden gehonoreerd. Hiervoor kan dus wel een aanvraag voor uitsluitend de aanpassing van de woning worden gedaan.

De werkzaamheden van het betreffende project mogen bij aanvraag nog niet zijn begonnen en dienen binnen drie jaar worden afgerond.

Na goedkeuring van de aanvraag wordt een voorschot van 80% van de subsidie uitgekeerd. Na melding door de verhuurder dat de werkzaamheden zijn afgerond, wordt de subsidie vastgesteld en na goedkeuring vindt uitkering plaats van de laatste 20%.

In voorkomende gevallen kan ook een aanvraag worden gedaan om een bedrag van ten hoogste €25.000. Hierbij gaat het om woningen die in een later stadium alsnog worden aangesloten op een warmtenet, dan wel om warmtenetten van een zeer beperkte omvang.

Om te voorkomen dat reeds gerealiseerde woningen voor subsidie in aanmerking zouden, geldt voor deze aanvragen dat niet eerder dan 17 september 2019 met de werkzaamheden mag zijn gestart, de datum waarin de ondersteuning van de verhuurders bekend werd.

2. Effecten voor het milieu

Het afkoppelen van huurwoningen van het aardgasnet en het aansluiten op een warmtenet leidt tot CO₂-reductie. De omvang van de besparing hangt af van de voedingsbronnen van het warmtenet (bijvoorbeeld restwarmte, biomassa of geothermie) en de specifieke kenmerken van het warmtenet (de hulpwarmtebron voor piekverbruik, de stroombron voor de elektrische pompen en de temperatuur van de afgeleverde warmte). Het CO₂-effect van volledige uitnutting van deze maatregel wordt geschat op een CO₂ besparing van 40% tot 70% en dat geeft een CO₂-reductie van 76 kTon/jaar tot 134 kTon/jaar respectievelijk. Dat is 0,08 en 0,13 Mton per jaar.

Hierbij is gerekend met een gemiddelde CO₂-uitstoot van aardgas van een huurwoning van 1,91 ton CO₂/jaar/woning CBS 2018³), waarmee 100.000 huurwoningen in 2018 een gezamenlijke CO₂-uitstoot van 190 kTon/jaar hebben.

De huidige warmtenetten hebben gemiddeld circa 50% minder CO₂-uitstoot dan individuele CV-ketels. Dit blijkt uit een analyse van de gelijkwaardigheidsverklaringen die beschikbaar zijn voor de huidige warmtenetten⁴ en dit is qua ordegrate in overeenstemming met de studie naar ketenemissies Warmtelevering 2016⁵ en de Factsheet naar Bio-energie voor collectieve verwarming van het Expertise Centrum Warmte 2019.

De bandbreedte is gebaseerd op de prestaties van de huidige warmtenetten geregistreerd in de gelijkwaardigheidsverklaringen van huidige netten op databank van Bureau CRG en de CO₂-

³ <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/81528NED/table?fromstatweb>

⁴ Zie gelijkwaardigheidsverklaringen op de databank van Bureau CRG <https://www.bcrng.nl/>

⁵ https://www.ce.nl/publicatie/ketenemissies_warmtelevering/1776; resp. <https://www.expertisecentrumwarmte.nl/kennis/factsheets/techniefactsheets+energiebronnen/bio-energie+voor+collectieve+verwarming/default.aspx>

doelstellingen voor stadswarmtenetten in 2030 in het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord is voor woningen en utiliteitsgebouwen afgesproken dat de warmtebedrijven voor stadswarmtenetten een gemiddelde CO₂-reductie zullen realiseren van 70% in 2030 ten opzichte van een CV-ketel op aardgas. Voor 2050 is het doel dat de CO₂-uitstoot veroorzaakt door warmtelevering bijna nul is. De minister van EZK is voornemens om in de Warmtewet 2.0 eisen aan de duurzaamheid op te nemen, zodat er een waarborg is dat warmtenetten in 2050 CO₂-neutrale warmte leveren.

3. Verhouding tot hoger recht

3.1 Kaderbesluit BZK-subsidies

Deze regeling is gebaseerd op het Kaderbesluit BZK-subsidies (en de daaraan ten grondslag liggende Kaderwet overige BZK-subsidies). Het Kaderbesluit bevat bepalingen die zich richten tot degene die subsidie aanvraagt of ontvangt. In voorkomend geval zullen subsidieaanvragers of –ontvangers daarom met regels uit het Kaderbesluit BZK-subsidies te maken krijgen, ook wanneer die regels niet expliciet zijn genoemd in deze subsidieregeling. Als er regels gelden vanuit het Kaderbesluit BZK-subsidies is dit toegelicht in het artikelsgewijze deel van de toelichting.

3.2 Staatssteunrecht

Wanneer de overheid steun verleent aan een onderneming kan dit te kwalificeren zijn als staatssteun. Het begrip ‘onderneming’ dient daarbij breed uitgelegd te worden; het uitvoeren van een economische activiteit (ook zonder winst oogmerk) kan er op zichzelf al toe leiden dat er sprake is van een onderneming. De activiteit die aanvragers onder deze subsidieregeling verrichten, te weten het verhuren van woningen, kan doorgaans gezien worden als economische activiteit. Hierdoor is er sprake van staatssteun.

Staatssteun is gereguleerd op Europees niveau en zal op basis van Europese recht gerechtvaardigd moeten worden. In deze subsidieregeling is gebruik gemaakt van twee Europese verordeningen ter rechtvaardiging van de gegeven steun. Dit onderscheid is gemaakt om aan te sluiten bij de gebruikelijke kaders uit het Kaderbesluit BZK-subsidies en om te kunnen differentiëren tussen kleine en grote subsidies. Bij het verschil tussen grote en kleine subsidies zijn met name relevant de momenten waarop die subsidies kunnen worden aangevraagd (vooraf, tijdens of na afloop van het verrichten van activiteiten).

Voor grote subsidies (€25.000 of meer) geldt een bepaling van het deel ‘Steun voor milieubescherming’ van de Algemene groepsvrijstellingsverordening⁶. Dit heeft gevolgen voor de (mogelijkheid van) subsidieverstrekking, bijvoorbeeld vanwege het stimulerend effect dat van de steun moet uitgaan en de regels voor cumulatie van steun. Deze subsidies kunnen daarom alleen voorafgaand aan het verrichten van de activiteiten worden verricht. De kleinere subsidies (minder dan €25.000) worden gerechtvaardigd door de de-minimisverordening⁷. De de-minimisverordening gaat uit van de gedachte dat de staatssteun is gerechtvaardigd door de beperkte hoogte ervan. Dit kader geeft daarom een maximum voor het bedrag dat de subsidieontvanger mag ontvangen aan de-minimissteun (over het algemeen: € 200.000,- per drie belastingjaren). Hierbij is van belang dat alle ontvangen de-minimissteun meetelt, dus ook de-minimissteun die is verstrekt op grond van andere subsidies van het Rijk of de lokale overheid. De de-minimissteun mag, in tegenstelling tot steun op grond van de Algemene groepsvrijstellingsverordening, ook worden verleend op het moment dat de activiteiten lopende zijn of al zijn afgerond. In het artikelsgewijze deel van de toelichting is (waar relevant) aandacht voor de specifieke regels uit de twee Europese verordening.

3.3 Privacyrecht

In het kader van de beoordeling van de aanvraag van de subsidie zullen adresgegevens van de huurwoningen van de verhuurder dienen te worden opgenomen in de aanvraag en worden verwerkt door RVO.nl in naam van de minister van BZK. Deze adresgegevens zullen door RVO.nl in naam van de minister van BZK worden gecombineerd met onder andere persoonsgegevens die de minister van BZK vanuit de basisregistratie personen (BRP) verstrekt krijgt in het kader van haar

⁶ Artikel 36 (en de algemene bepalingen uit hoofdstuk 1) van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU 2014, L 187).

⁷ verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L 352).

taak om subsidie toe te kennen in naam van de minister van BZK. Daarmee zijn de adresgegevens van de betreffende bewoners van de huurwoningen van de verhuurder die de subsidie aanvraagt persoonsgegevens in de zin van de Algemene verordening persoonsgegevensbescherming (AVG) geworden, aangezien zij te herleiden zijn tot een persoon en de persoonsgegevensverwerking plaatsvindt in Nederland. Deze verwerking van persoonsgegevens is noodzakelijk in het kader van de beoordeling van de rechtmatigheid van de aanvraag van de subsidie, doordat op die wijze nagegaan kan worden of de huurwoningen van de verhuurder daadwerkelijk verhuurd worden aan personen. Dit is een voorwaarde voor de verstrekking van de subsidie. De controle vindt plaats door middel van a-selecte steekproeven bij aanvragen van verhuurders waarbij niet op andere wijze (zonder verwerking van persoonsgegevens) kan worden vastgesteld dat er sprake is van een huurwoning. De verstrekking van persoonsgegevens van de huurders van de huurwoningen van de verhuurder die subsidie op grond van deze regeling aanvraagt, die vanuit de BRP aan de minister van BZK plaatsvindt, wordt gereguleerd door de kaders die de Wet basisregistratie persoonsgegevens hiertoe stelt. Dit betekent dat de persoonsgegevensverstrekking plaatsvindt op grond van een autorisatiebesluit door de minister van BZK op grond van artikel 3.2 van de Wet basisregistratie personen, waarbij de minister van BZK een toets uitvoert opdat alleen die gegevens verstrekt worden die noodzakelijk zijn voor de taakuitvoering van de minister van BZK in het kader van deze subsidieverstrekking. Dit autorisatiebesluit wordt gepubliceerd in de Staatscourant en is onder andere terug te vinden op de website van de Rijksdienst voor identiteitsgegevens. Daarnaast zullen persoonsgegevens van de verhuurder die de subsidieaanvraag doet worden verwerkt door RVO.nl in naam van de minister van BZK, indien de verhuurder een natuurlijke persoon betreft, namelijk het burgerservicenummer (bsn). De verwerking van het bsn is noodzakelijk om de rechtmatigheid van de subsidieaanvraag te kunnen beoordelen, doordat deze identificatie van de verhuurder mogelijk maakt indien het een natuurlijke persoon betreft. In artikel 10 van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb) is neergelegd dat het overheidsorganen is toegestaan het bsn te gebruiken bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van hun taak. In dit geval maakt RVO.nl in naam van de minister van BZK gebruik van het bsn in het kader van de beoordeling van de subsidieaanvraag op grond van deze regeling en voldoet hiermee aan de voorwaarden zoals neergelegd in artikel 10 Wabb.

De rechtmatigheid van bovenstaande persoonsgegevensverwerkingen vindt haar grondslag in artikel 6, eerste lid, onderdeel e, van de AVG; het zal dan een persoonsgegevensverwerking zijn die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang van de verwerkingsverantwoordelijke, namelijk het verstrekken van subsidie door de minister van BZK voor het aansluiten van bestaande huurwoningen op warmtenetten en het volledig aardgasvrij maken van woningen die al op een warmtenet zijn aangesloten. Zorg gedragen wordt dat de gegevens niet langer bewaard zullen worden dan noodzakelijk is voor het bereiken van de doelen van de persoonsgegevensverwerking. Er zullen in het kader van de subsidieaanvraag geen bijzondere persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG worden verwerkt.

4. Uitvoering en toezicht

Namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal RVO.nl in mandaat de subsidieaanvragen beoordelen en al dan niet subsidie verlenen. De aanvragen tot subsidieverlening en vaststelling zullen zoveel mogelijk geautomatiseerd beoordeeld worden op basis van bekende gegevens over de woningen, zoals toetsing op eigendom, gebouwtype en afsluiting van het aardgas. Voor de staatssteuntoets kan gebruik worden gemaakt van een op de RVO site beschikbare online de minimisverklaring en MKB-verklaring.

Daarnaast zal RVO.nl controleren of het subsidiegeld besteed wordt aan de activiteiten waarvoor het geld is verstrekt. RVO.nl handhaaft daarbij programmatisch; op basis van risico- en doelgroepanalyses worden controles uitgevoerd. RVO.nl heeft door het uitvoeren van meerdere subsidieregeling en andere instrumenten voor deze doelgroep een goed beeld van het nalevingsgedrag van de doelgroep. Aan de hand van selecte en aselecte steekproeven wordt vastgesteld of de subsidie rechtmatig wordt besteed. Als uit de steekproeven resultaten komen dat er een risico dat subsidie niet rechtmatig wordt verstrekt, dan wordt de controlemix aangepast. Waar mogelijk zal RVO.nl op projectniveau gemaakte kosten toetsen, en niet op de kosten gemaakt per woning, om te voorkomen dat verhuurders nodeloos gedetailleerde administraties moeten voeren.

5. Administratieve en bestuurlijke lasten

De aanvraag om een bijdrage uit deze Stimuleringsregeling zal leiden tot administratieve lasten bij de aanvrager. De hoogte hiervan wordt bepaald door de tijd die moet worden besteed aan de aanvraag van de subsidie; de beperkte tijd voor een jaarlijkse rapportage over de aanvraag en ten slotte, na realisatie, het verzoek aan RVO tot vaststellen van de subsidie.

Aanvragers van subsidies van maximaal €25.000 hebben uitsluitend de kosten van de aanvraag, aangezien de subsidie direct wordt vastgesteld en uitgekeerd.

De totale lasten voor de aanvrager wordt geschat op minder dan €0,4 miljoen voor de gehele duur van de regeling. Voor een individuele verhuurder zullen de kosten van een aanvraag gemiddeld €300,- bedragen.

6. Advies en consultatie

Met oog op het opstellen van deze regeling is overlegd met Aedes, vereniging van woningcorporaties, Vastgoed Belang, VNG en IVBN, en met een aantal betrokkenen uit de praktijk bij verhuurders, warmte- en netwerkbedrijven.

Deze paragraaf wordt ingevuld na afloop van de internetconsultatie en advisering.

7. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 april 2020. Hiermee wordt aangesloten bij de vaste verandermomenten en de minimum invoeringstermijn uit de Aanwijzingen voor de regelgeving (Stcrt. 2017, 69426).

Artikelsgewijs deel

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In artikel 1 zijn de begripsbepalingen opgenomen. De begripsbepalingen voor 'Algemene groepsvrijstellingsverordening' en 'de-minimisverordening' bevatten dynamische verwijzingen. Dat wil zeggen dat wijzigingen van de genoemde richtlijnen moeten worden beschouwd als onderdeel van de genoemde richtlijn. Toekomstige wijzigingen werken op die manier zonder aanpassing door in de regelgeving.

Artikel 2. Doel van de regeling

In artikel 2 is het (tweeledige) doel van de regeling opgenomen: het stimuleren van aardgasvrije huurwoningen door middel van opschaling en versnelling van warmtevoorziening door warmtenetten en het volledig aardgasvrij maken van huurwoningen die reeds zijn aangesloten op een warmtenet. Hiermee wordt het opschalen en versnellen van het gebruiken (en daarmee ook het tot stand komen) van warmtenetten bedoeld, evenals het versnellen en opschalen van afsluiten van gas dat wordt gebruikt voor koken of het verwarmen van tapwater in woningen die reeds zijn aangesloten op een warmtenet.

Artikel 3. Aanvraagperiode en wijze van indienen

In artikel 3 is bepaald wanneer en hoe aanvragen kunnen worden ingediend. Hierbij is van belang dat woningen van dezelfde verhuurder binnen één viercijferig postcodegebied, die gelijktijdig op een warmtenet worden aangesloten, in één aanvraag ingediend moeten worden. Het projectmatig en gezamenlijk aansluiten van woningen op een warmtenet sluit aan bij de doelstelling van deze regeling, te weten het opschalen en versnellen van aansluiten op en gebruiken van warmtenetten.

Artikel 4. Subsidieplafond en wijze van verdeling

In artikel 4 is het subsidieplafond voor 2020 opgenomen, en is bepaald dat de verdeling van dat plafond plaatsvindt aan de hand van volgorde van binnenkomst. De volgorde van binnenkomst wordt gerekend in dagen; aanvragen die op dezelfde dag binnenkomen worden dus als gelijken beschouwd in de volgorde. Als het plafond uitgeput raakt en daardoor niet alle aanvragen van één bepaalde dag van binnenkomst toegekend kunnen worden, wordt er tussen de aanvragen geloot (artikel 9, tweede lid, Kaderbesluit BZK-subsidies).

Artikel 5. Staatssteun

Artikel 5 geeft aan dat de subsidies die op grond van deze regeling worden verstrekt staatssteun (kunnen) bevatten. De steun van €25.000 of meer worden gerechtvaardigd door een bepaling van het deel 'Steun voor milieubescherming' uit de Algemene groepsvrijstellingsverordening. Subsidies van minder dan €25.000 worden gerechtvaardigd door de de-minimisverordening. Het effect van deze twee staatssteunkaders is beschreven in de paragraaf 3 (Verhouding tot hoger recht) in het algemeen deel van deze toelichting.

Hoofdstuk 2. Subsidies van €25.000 of meer

Artikel 6. Verstrekken van de subsidie

Artikel 6 beschrijft de mogelijkheid van subsidieverstrekking van €25.000 of meer. Subsidies kunnen op grond van deze regeling voor twee doeleinden verstrekt worden: het aardgasvrij maken van woning door aansluiting op een warmtenet, en het volledig aardgasvrij maken van woningen die al zijn aangesloten op een warmtenet. Het laatste doel ziet op situaties waarbij woningen reeds zijn aangesloten op een warmtenet voor de warmtevoorziening, maar nog gebruik gemaakt wordt van gas om bijvoorbeeld te koken.

Er zijn drie voorwaarden aan de activiteiten waarvoor een subsidie van €25.000 of meer verstrekt kan worden. De eerste voorwaarde bepaalt dat de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verstrekt, nog niet zijn aangevangen. Met deze voorwaarde wordt gewaarborgd dat er sprake is van een stimulerend effect van de subsidie, zoals vastgelegd in het staatssteunkader en het Kaderbesluit BZK-subsidies. Ten tweede moeten de activiteiten worden afgerond binnen drie jaar na het indienen van de aanvraag. Deze termijn loopt vanaf de dag dat de aanvraag is ingediend. De woningen moeten binnen deze termijn ook zijn aangesloten op het warmtenet. Tot slot moeten de activiteiten worden uitgevoerd in een huurwoning die in de twee jaar voor indienen van de aanvraag tenminste drie maanden lang verhuurd is.

Voor een toelichting op het soort activiteiten waarvoor subsidie kan worden verleend wordt verwezen naar paragraaf 1 (Hoofdpijnen van het voorstel) van het algemeen deel van de toelichting.

Artikel 7. Hoogte van de subsidie

Artikel 7 bepaalt de maximale hoogte van de subsidie. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de kosten die worden gerekend door het warmtebedrijf en de overige kosten. Dit onderscheid is toegelicht in het algemeen deel van deze toelichting. De genoemde maximumbedragen geven aan welk bedrag er per woning maximaal kan worden gesubsidieerd (dus geen gemiddeld maximumbedrag).

Artikel 8. Subsidiabele kosten

In artikel 8 is beschreven welke kosten als subsidiabel zijn aangemerkt. Hiervoor is aangesloten bij het kader dat wordt gegeven in artikel 36 van de Algemene groepsvrijstellingsverordening (het staatssteunkader voor milieusteun).

In artikel 6 van het Kaderbesluit BZK-subsidies is bovendien bepaald dat de kosten direct verbonden moeten zijn met de gesubsidieerde activiteiten en dat de kosten controleerbaar moeten zijn. Kosten die reeds uit andere hoofden gesubsidieerd worden kunnen bovendien niet nogmaals vergoed worden (artikel 6, vierde lid, Kaderbesluit BZK-subsidies).

Artikel 9. Aanvraag van de subsidie

Bij de aanvraag van een subsidie moet bepaalde informatie en documentatie opgestuurd worden. Een deel van deze aanvraagvereisten is al opgenomen in het Kaderbesluit BZK-subsidies (artikel 11). Die aanvraagvereisten zijn:

- een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd;
- een toelichting op de wijze waarop en de mate waarin de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd een bijdrage leveren aan de doelstellingen van de betreffende subsidieregeling;

- een gespecificeerde begroting, die een goed inzicht geeft in de geraamde inkomsten en uitgaven, voor zover deze betrekking hebben op de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd;
- een tijdsplanning van de activiteit;
- indien voorschotten worden aangevraagd, een weergave van de liquiditeitsbehoefte gedurende het tijdvak waarvoor subsidie wordt gevraagd, zo mogelijk per tijdvak van drie maanden;
- het bankrekeningnummer waarop het subsidiebedrag dient te worden gestort, inclusief een bewijs dat de bankrekening op naam van de aanvrager staat; en
- indien van toepassing, het inschrijfnnummer van de aanvrager bij de Kamer van Koophandel.

In de regeling worden vier aanvullende aanvraagvereisten gesteld. Ten eerste wordt gevraagd om de adressen van de woningen waar de activiteiten plaatsvinden. Deze adresgegevens zijn onder meer nodig voor de controle (administratief en ter plaatse) die kan worden verricht bij subsidieontvangers. Daarnaast wordt gevraagd om een overeenkomst met het warmtebedrijf waaruit blijkt: 1) hoe hoog de bijdrage is die de verhuurder moet betalen voor het aansluiten op het warmtenet, 2) dat de in de aanvraag genoemde adressen worden aangesloten op het warmtenet en 3) dat het aansluiten binnen drie jaar plaatsvindt. Ten derde moet de subsidieaanvrager verklaren dat de activiteiten waar subsidie voor wordt gevraagd, niet reeds uit hoofde van een andere subsidieregeling worden gesubsidieerd. Tot slot is als aanvraagvereiste toegevoegd dat de verhuurder, indien er sprake is van een onderneming als bedoeld in de Algemene groepsvrijstellingsverordening, moet aangegeven wat de grootte van de onderneming is. Met de grootte wordt in de Algemene groepsvrijstellingsverordening bedoeld op het aantal werknemers, de omzet en het balanstotaal.

Artikel 10. Subsidieverplichtingen

De subsidieontvanger heeft een aantal verplichtingen waaraan voldaan moet worden na het ontvangen van de subsidie. Een deel van deze verplichtingen is opgenomen in het Kaderbesluit BZK-subsidies. In artikel 17, derde lid, onder a, van het Kaderbesluit is vastgelegd dat de subsidieontvanger zo spoedig mogelijk een schriftelijke melding moet doen als duidelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt niet of niet op tijd kunnen worden uitgevoerd. In artikel 21 van het Kaderbesluit zijn meer algemene verplichtingen opgenomen, zoals het uitvoeren van de activiteiten conform aanvraag en het vijf jaar lang bewaren van de administratie die is gevoerd ten behoeve van die gesubsidieerde activiteiten.

In de regeling is een drietal verplichtingen gesteld die gelden naast de verplichtingen uit het Kaderbesluit BZK-subsidies. Allereerst moet de subsidieontvanger de activiteiten uitvoeren binnen drie jaar na indienen van de aanvraag. Ten tweede is de subsidieontvanger verplicht om de minister, of namens de minister: de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, te informeren als de activiteiten zijn afgerond. Tot slot zal de subsidieontvanger medewerking moeten verlenen als er een controle plaatsvindt op de besteding van de subsidiegelden. Er wordt gecontroleerd of de subsidie is besteed conform de aanvraag en de subsidieverplichtingen. Daarbij zal in eerste instantie gebruik gemaakt worden van een administratieve toets, maar ook controle ter plaatse is mogelijk.

Artikel 11. Afwijzingsgronden

In artikel 11 zijn afwijzingsgronden opgenomen. Als één of meer van de genoemde situaties van toepassing is, zal de aanvraag afgewezen worden. Er volgt dan geen inhoudelijke beoordeling meer. Aanvullend op het Kaderbesluit BZK-subsidies zijn in deze regeling afwijzingsgronden opgenomen. Het gaat dan om afwijzing indien de activiteiten niet in Nederland plaatsvinden, om activiteiten die plaatsvinden in woningen die op grond van de Gaswet al aardgasvrij opgeleverd zouden moeten zijn of activiteiten die niet voldoen aan de Algemene groepsvrijstellingsverordening.

Artikel 12. Voorschot en vaststelling van de subsidie

In artikel 12 is bepaald hoe de vaststelling van de subsidie plaatsvindt. Subsidieverstrekking kent twee stappen: verlening en vaststelling. Bij de subsidies van €25.000 of meer zijn deze stappen gescheiden in de tijd. Bij het toekennen van de aanvraag wordt er subsidie verleend. Er wordt daarbij gewerkt met een voorschot van 80% (zoals opgenomen in het eerste lid). Na afronding van de activiteiten zal de subsidieontvanger een aanvraag moeten indienen tot vaststelling van de subsidie. In de vaststellingsbeschikking kan vervolgens de resterende 20% worden toegekend.

Vaststelling van de subsidie conform artikel 17, tweede lid, van het Kaderbesluit houdt in dat bij het verlenen van de subsidie in de beschikking wordt aangegeven wanneer de activiteiten moeten zijn verricht en wanneer er een aanvraag tot vaststelling moet zijn ingediend door de subsidieontvanger. De subsidieontvanger zal dan moeten aantonen dat de activiteiten zijn verricht en dat voldaan is aan de subsidieverplichting.

Artikel 13. Bekendmaking van gegevens over steunverlening

Op grond van artikel 9, eerste lid, onder c, moeten lidstaten informatie publiceren over steunverleningen van meer dan €500.000 euro. De informatie die openbaar wordt gemaakt is opgenomen in bijlage III van de Algemene groepsvrijstellingsverordening. Het betreft onder meer de naam van de begunstigde, informatie over het soort onderneming (MKB of niet) en de hoogte van het steunbedrag. De gegevens worden op grond van de Algemene groepsvrijstellingsverordening bovendien tien jaar bewaard.

Hoofdstuk 3. Subsidies van minder dan €25.000

Artikel 14. Verstrekking van de subsidie

Artikel 15 bepaalt voor welke activiteiten een subsidie van minder dan €25.000 kan worden verstrekt. In tegenstelling tot subsidies van €25.000 of meer kunnen deze kleinere subsidies alleen worden verstrekt voor activiteiten die al zijn aangevangen of afgerond. De activiteiten moeten evenwel pas na 17 september 2019 zijn gestart. Dit is de datum waarop bekend is gemaakt dat de subsidies beschikbaar zouden komen (Prinsjesdag) en aldus kan worden aangenomen dat er een stimulerend effect van kan zijn uitgegaan.

De kosten die gesubsidieerd kunnen worden zijn gelijk aan de activiteiten bij subsidies van €25.000 of meer. Kortheidshalve wordt daarom voor de toelichting verwezen naar de algemene toelichting van deze regeling.

Artikel 15. Hoogte van de subsidie

De hoogte van de subsidies zijn gelijk aan die bij subsidies van €25.000 of meer. Kortheidshalve wordt daarom voor de toelichting verwezen naar de toelichting op artikel 7 van deze regeling.

Artikel 16. Subsidiabele kosten

Subsidiabele kosten die in aanmerking komen voor een subsidie van minder dan €25.000 zijn kosten voor de activiteiten, genoemd in artikel 15, die onderbouwd zijn met controleerbare stukken. Controleerbare stukken zijn bijvoorbeeld offertes en facturen.

In artikel 6 van het Kaderbesluit BZK-subsidies is bovendien bepaald dat de kosten direct verbonden moeten zijn met de gesubsidieerde activiteiten en dat kosten die reeds uit andere hoofden gesubsidieerd worden kunnen bovendien niet nogmaals vergoed worden (artikel 6, vierde lid, Kaderbesluit BZK-subsidies).

Artikel 17. Aanvraag van de subsidie

Het Kaderbesluit BZK-subsidies en deze regeling bevatten aanvraagvereisten voor de subsidie. Voor de eisen uit het Kaderbesluit BZK-subsidies wordt kortheidshalve verwezen naar de toelichting bij artikel 9 van deze regeling. Hetzelfde geldt voor het vereiste om een overeenkomst met het warmtebedrijf te overleggen. Een verschil met artikel 9 zit in de verklaring van de aanvrager dat er geen sprake is van overschrijding van het maximum bedrag dat op grond van de de-minimisverordening verstrekt mag worden. Deze verklaring zal onderdeel zijn van het aanvraagformulier dat ter beschikking wordt gesteld door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Artikel 18. Subsidieverplichtingen

Diegene die een subsidie ontvangt heeft op basis van artikel 18 een aantal verplichtingen. In artikel 21 van het Kaderbesluit zijn meer algemene verplichtingen opgenomen, zoals het uitvoeren van de activiteiten conform aanvraag en het vijf jaar lang bewaren van de administratie die is

gevoerd ten behoeve van die gesubsidieerde activiteiten. In artikel 18 van deze regeling zijn drie aanvullende eisen gesteld. Ten eerste moeten de activiteiten worden uitgevoerd binnen de termijn die daarvoor is gesteld in de verleningsbeschikking. Deze termijn in de beschikking zal afhangen van de fase waarin de activiteiten zich bevinden. Als er geen termijn wordt genoemd, moeten de activiteiten worden afgerond binnen drie jaar na indienen van de aanvraag. Ten tweede moet de subsidieontvanger medewerking verlenen wanneer er een controle wordt gedaan op het besteden van de subsidiegelden. Dit kan een administratieve controle zijn of een controle ter plaatse.

Artikel 19. Afwijzingsgronden

De afwijzingsgronden in artikel 19 zijn gelijk aan de gronden genoemd in artikel 11. Voor een toelichting wordt daarom verwezen naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel.

Artikel 20. Verlening en vaststelling van de subsidie

Het Kaderbesluit BZK-subsidies biedt voor subsidies van minder dan €25.000 twee mogelijkheden voor het verlenen en vaststellen van de subsidies. De eerste optie is het gelijktijdig verlenen en vaststellen van de subsidie door het gezamenlijk afgeven van de verlenings- en vaststellingsbeschikkingen. De tweede optie is het opnemen van een datum in de verleningsbeschikking waarop de activiteiten moeten zijn afgerond en de subsidie ambtshalve wordt vastgesteld.

In deze regeling is de eerste optie (direct vaststellen) van toepassing verklaard op subsidies (van minder dan €25.000) voor activiteiten die al zijn afgerond. De tweede optie (ambtshalve vaststellen) wordt gebruikt voor activiteiten die nog niet zijn afgerond. De termijn voor het afronden van de activiteiten en het ambtshalve vaststellen is gesteld op maximaal drie jaar na indienen van de aanvraag. Deze termijn komt overeen met de termijn gesteld bij subsidies van meer dan €25.000.

Conform Kaderbesluit BZK-subsidies is er in beide gevallen sprake van een 100 procent uitbetaling bij verlening.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 21. Inwerkingtreding en vervaldatum

Deze regeling treedt in werking op 1 april 2020, zoals is toegelicht in paragraaf 7 (Inwerkingtreding) van het algemeen deel van deze toelichting. Conform de Aanwijzing voor de subsidieverstrekking (Stcrt. 2017, 69426) bevat deze regeling een horizonbepaling waarmee de regeling binnen vijf jaar afloopt. De relevante bepalingen in deze regeling blijven wel, ook na het vervallen ervan, van toepassing op lopende subsidietrajecten.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Drs. R.W. Knops

CONCEPT